

Юрій Заблоцький

Національна академія внутрішніх справ

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ МІЖНАРОДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ПІД ЧАС ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

The article reviews current theoretical, legal and organizational issues of improving the mechanisms of international cooperation in the documentation of findings crimes in the area of service activity. The use of the positive experience of European countries in Ukraine was proposed. Also the list for classification of corruption under the UN Convention against Corruption was represented. Considered and proposed some measures to improve international cooperation between Ukraine and other countries in the documentation of findings crimes in the area of service activity. Conclusions lie in the fact that such cooperation was recognized as one of the priorities of foreign policy of the Ukrainian state.

Key words: interaction, service activity crimes, identification of crimes, prevention of crimes.

Постановка проблеми. На сучасному етапі державотворення інтеграція України до Європейського Союзу визнається неодмінною складовою подальшої демократизації нашої країни, формування громадянського суспільства¹. Тому радикальні соціально-економічні перетворення, що відбулися за останнє десятиліття, спричинили як позитивні, так і негативні зміни в сучасному українському суспільстві. Це, у першу чергу, стосується відносин щодо забезпечення особистої безпеки громадян, захисту їхнього життя, здоров'я та власності.

Розбудова незалежної правової держави певною мірою залежить від ефективної протидії злочинності. МВС України визначено головним органом у системі центральних органів виконавчої влади щодо формування та реалізації державної політики у сфері захисту прав і свобод людини та громадянина, власності, інтересів суспільства і держави від злочинних посягань, боротьби зі злочинністю, розкриття та розслідування злочинів, охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки тощо².

З метою подолання шкідливого впливу корупційних проявів на розвиток економічних та соціальних процесів світовою спільнотою вживаються заходи щодо протидії корупційній експансії. Зокрема, боротьба з корупцією визнана більшістю країн пріоритетним напрямом діяльності державних органів; продовжує вдосконалюватися нормативно-правова база для боротьби з транснаціональною корупцією; функціонують відповідні міжнародні та національні органи, що ведуть боротьбу з корупцією; проводиться робота щодо належного наукового забезпечення антикорупційної діяльності; діють неурядові міжнародні організації, які спрямовують свою діяльність на створення в суспільстві клімату неприйняття корупції та проводять моніторинг її поширення у світі, тощо. У результаті чого міжнародна взаємодія під час виявлення та розслідування злочинів у сфері службової діяльності набуває особливої актуальності.

Стан дослідження. У теорії оперативно-розшукової діяльності, кримінального процесу та криміналістики окремі питання протидії злочинам у сфері службової діяльності розглядали у своїх працях С. А. Алтухов, М. І. Ануфрієв, О. М. Бандурка, О. Ф. Бантишев, В. М. Бесчастний, А. В. Галахова, О. Ф. Гіда, О. М. Джужа, Є. О. Дідоренко, О. Ф. Долженков, О. І. Козаченко, Д. Й.

¹Медведев, Ю.Л. (2014). Наближення права України до права Європейського союзу: понятійно-категоріальний апарат та способи узгодження. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*, 1, 52–59.

²Боднар, В.Є. (2014). Деякі аспекти взаємодії підрозділів внутрішньої безпеки зі слідчими під час виявлення та розслідування злочинів у сфері службової діяльності. *Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ: проблеми теорії та практики: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 25-26 верес. 2014 р.)*. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 34-37.

Никифорчук, С. І. Николаюк, М. А. Погорецький, Л. Д. Удалова, С. С. Чернявський, І. Р. Шинкаренко та ін.

Метою цієї статті є висвітлення організаційних форм та вдосконалення механізмів міжнародної взаємодії під час документування виявлених фактів злочинів у сфері службової діяльності.

Виклад основних положень. Процеси інтернаціоналізації соціально-економічного та політичного життя у світовому масштабі призвели до розвитку деструктивних явищ у багатьох країнах та регіонах. Тотальна маргіналізація, рухомість порогу забороненого, неспинне поширення корупції в нових, витончених формах сприяють наростанню соціальної напруженості та конфліктності. Виступаючи на першому етапі як національна проблема, організована злочинність і корупція перетинають кордони і стають транснаціональними явищами, одним з основних засобів впливу злочинності на всі сфери міжнародного життя. При цьому тісний зв'язок цих двох явищ, їх висока мобільність і прагнення приховувати злочину діяльність за рахунок використання механізмів легалізації доходів ставить під сумнів спроможність однієї держави, незалежно від наявних засобів і ресурсів, систематично вживати адекватних заходів без залучення механізмів міжнародного співробітництва.

На думку Л. І. Аркуші, “той факт, що уряд будь-якої держави неспроможний наодинці нанести серйозний удар по злочинних організаціях, які здійснюють свої операції на міжнародному рівні, диктує необхідність міжнародного співробітництва”¹.

Останні міжнародні документи, що стосуються боротьби з корупцією, зокрема Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності (набрала чинності 29 вересня 2003 р.) та Конвенція ООН проти корупції від 31 жовтня 2003 р., вказують на важливість міжнародного співробітництва в цій сфері та необхідність застосування багатодисциплінарного підходу до подолання цього явища. Цими документами також визначено, що запобігання та викорінення корупції є обов'язком усіх держав і вони повинні взаємодіяти між собою в цій сфері.

Незважаючи на вагомість положень названих Конвенцій та положень інших міжнародних актів, що стосуються протидії корупції, існує низка проблем, які знижують ефективність міжнародного співробітництва в цій галузі. До них, на наш погляд, варто віднести: відсутність єдиного поняття транснаціональної корупції; недостатній рівень соціально-економічного розвитку значної кількості країн з високим рівнем корупції; відсутність механізмів міжнародного співробітництва в галузі боротьби з корупційними проявами, які не є злочинами; неналежне інформаційне забезпечення міжнародної антикорупційної діяльності; відсутність системи міжнародних органів, які повинні вести боротьбу з проявами транснаціональної корупції; відсутність міжнародної системи кримінальної статистики; недостатній рівень підготовки спеціалістів національних правоохоронних органів, на які покладаються обов'язки здійснювати міжнародне співробітництво в цій сфері; недостатній рівень наукового забезпечення міжнародного співробітництва в боротьбі з корупцією тощо.

Об'єктивними чинниками, які зумовлюють потребу в міжнародній взаємодії щодо боротьби з корупцією, вважаємо, є: суттєвий рівень загрози цього явища національним та міжнародним інтересам; прагнення організованої злочинності, використовуючи корупційні зв'язки, постійно збільшувати кримінальний простір для своєї діяльності; наявність тенденцій до уніфікації норм кримінального законодавства різних країн та його формування на спільних категоріях стосовно злочинів, які мають транснаціональний характер; приблизно однакові загальні завдання та функції правоохоронних органів різних держав, які здійснюють боротьбу з організованою злочинністю та корупцією; визнання неспроможності вирішувати проблеми протидії транснаціональним злочинам силами та ресурсами однієї держави тощо.

Отже, забезпечення протидії транснаціональній корупції потребує комплексного дослідження організаційних та правових проблем міжнародної взаємодії в цій галузі та розробки на його основі конкретних рекомендацій та пропозицій щодо вдосконалення національного та міжнародного антикорупційного законодавства і практики діяльності відповідних правоохоронних органів.

Слід відзначити, що найбільш повно основні різновиди та об'єктивні ознаки корупції зазначені в Конвенції ООН проти корупції, прийнятій 10 жовтня 2003 р. Так, злочинні корупційні

¹ Аркуша, Л.І. (2002). Основи методики виявлення і розслідування організованої злочинної діяльності при наявності корумпованих зв'язків: *автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09*. Харків.

діяння класифікуються в ній на три основні групи. Перша група – це протиправні діяння в публічній національній сфері. А саме: підкуп національних публічних посадових осіб; вимагання або прийняття публічною посадовою особою неправомірних преваг; розкрадання, неправомірне привласнення або інше нецільове використання публічною посадовою особою майна, публічних або приватних коштів або цінних паперів, що перебувають у розпорядженні цієї публічної посадової особи; зловживання службовими повноваженнями або службовим станом; незаконне збагачення, тобто значне збільшення активів публічної посадової особи, що перевищує її законні доходи, які вона не може розумним способом обґрунтувати.

До другої групи відносять корупційні злочини у сфері публічних міжнародних відносин. Зокрема: підкуп іноземних публічних посадових осіб та посадових осіб публічних міжнародних організацій; вимагання або прийняття іноземною публічною посадовою особою та посадовою особою публічних міжнародних організацій неправомірної переваги; зловживання впливом з корисливою метою з метою одержання від адміністрації або публічного органу держави-учасниці будь-якої неправомірної переваги для первинного ініціатора таких дій або будь-якої іншої особи; вимагання або прийняття публічною посадовою особою або будь-якою іншою особою неправомірної переваги з метою одержання від адміністрації або публічного органу держави-учасниці будь-якої неправомірної переваги.

До третьої групи відносять корупційні злочини, які вчиняються в приватному секторі, а саме: підкуп у приватному секторі; вимагання або прийняття особисто або через посередників неправомірної переваги; розкрадання під час економічної, фінансової або комерційної діяльності, вчинене особою, яка керує роботою організації приватного сектора коштів, які перебувають у віданні цієї особи відповідно до її службового стану¹.

Одним із напрямів запобігання впливу транснаціональної злочинності та корупції на світові та національні суспільні процеси є інтеграція держав у сфері боротьби зі злочинністю та створення відповідних міжнародних механізмів. Про важливість налагодження міжнародного співробітництва говорить те, що більшість Конвенцій ООН, правових документів Ради Європи, міждержавних угод, які прийняті за останні 5-10 років, серед основних своїх цілей зазначають активізацію та розширення міжнародного співробітництва в цій сфері; розробку та впровадження механізмів міжнародної співпраці в галузі боротьби з корупцією; впровадження механізмів правової допомоги в кримінальних справах, пов'язаних з організованою злочинністю і корупцією; формування міжнародної системи органів для боротьби зі злочинністю та корупцією; надання допомоги державам світу в подоланні цих явищ та ін. На думку Л. І. Аркуші, головними перевагами багатосторонніх угод про співробітництво є “усунення необхідності в розробці окремих двосторонніх угод з великим числом іноземних урядів та зменшення ризику протидії щодо такого співробітництва з боку організованих злочинних груп, що володіють корумпованими зв'язками”².

Ми вважаємо, що організація взаємодії правоохоронних органів України та відповідних міжнародних інституцій, які протидіють корупції, є складовою частиною процесів міжнародного співробітництва в галузі боротьби зі злочинністю. Пріоритет у відносинах віддається державам СНД, Європи та США. Для організації взаємодії в боротьбі з організованою злочинністю працюють постійні працівники МВС України в Росії, Польщі, Угорщині, Німеччині, Туреччині та Ізраїлі тощо.

Дослідження форм та механізмів взаємодії національних та міжнародних суб'єктів боротьби з корупцією, на нашу думку, передбачає визначення тих інституцій, які забезпечують реалізацію міжнародної політики в цій галузі. При вивченні цього питання необхідно зауважити, що нині не існує окремої структури, яка б здійснювала боротьбу з корупцією в масштабах усього світу.

Система міжнародних установ, які беруть участь у протидії транснаціональній корупції, складається з декількох блоків. До першої групи установ необхідно віднести ті організації, які діють на території всього світу (універсальні міжнародні організації). Друга група включає в себе структури, які створені для організації взаємодії у відповідному регіоні (регіональні міжнародні організації).

У масштабах світового співтовариства таке співробітництво здійснюється під егідою ООН. Зокрема, у резолюції № 415 Генеральної Асамблеї ООН від 1 грудня 1950 р. відмічалось, що

¹ *Концепція боротьби із корупцією* (1997). Київ: видання Центру правової реформи та законопроектних робіт при Міністерстві юстиції України.

² Аркуша, Л.І. (2002). *Основи методики виявлення і розслідування організованої злочинної діяльності при наявності корумпованих зв'язків: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09*. Харків.

Організація бере на себе відповідальність за розгляд питань запобігання злочинності, а також за розвиток та укріплення міжнародного співробітництва в даній сфері (резолюція № 3012 Генеральної Асамблеї від 18 грудня 1972 р.)¹. Відповідна проблематика є предметом уваги таких структурних ланок ООН, як Рада Безпеки, Генеральна Асамблея, Економічна та Соціальна Рада, а також наукові інститути ООН, які проводять наукові дослідження з питань міжнародного співробітництва.

Важливе місце щодо дослідження проблем протидії корупції відіграють наукові установи ООН. Це переважно міжрегіональні установи, які проводять наукові дослідження, здійснюють підготовку і підвищення кваліфікації працівників правоохоронних органів, у тому числі й поліції, надають технічну допомогу в розробці та реалізації антикорупційних проектів, а також здійснюють інформаційну діяльність у цій сфері.

Отже, ООН відіграє суттєву роль у забезпеченні міжнародного співробітництва в галузі боротьби з корупцією. Завдяки її універсальним рішенням здійснюється загальностратегічне забезпечення взаємодії між державами в цій сфері.

Суттєве значення в забезпеченні міжнародної взаємодії в галузі боротьби з корупцією, особливо з її транснаціональними формами, має діяльність Міжнародної організації кримінальної поліції (МОКП), більш відомої за її телеграфним позначенням – “Інтерпол”. Співробітництво в рамках Інтерполу ґрунтується на положеннях національного законодавства країн-членів, а також на підставі міжнародних зобов'язань, які прийняті цими країнами поза цією організацією.

Крім органів керівництва Інтерполом, до його складу входять Національні центральні бюро (НЦБ), які водночас є підрозділами поліцій країн-учасниць. Організаційні моделі НЦБ різноманітні, оскільки їх структури визначаються державами самостійно. Так, у США НЦБ входить до складу міністерства юстиції, у Великій Британії – у структурі столичного поліцейського формування – Скотланд-Ярду, у Франції та Італії включено до Генеральної дирекції кримінальної поліції МВС, у Бельгії відповідні функції виконує Генеральний секретаріат судових представників міністерства юстиції. У нашій державі НЦБ є складовою МВС України.

Основні функції НЦБ в усіх країнах, по сутності, єдині. Зокрема, до них належить: забезпечення обміну офіційною та конфіденційною (оперативно-розшуковою) інформацією з питань боротьби з транснаціональною злочинністю між національними поліцейськими та іншими правоохоронними органами, Генеральним секретаріатом та НЦБ Інтерполу інших країн; організація через відповідні національні органи охорони правопорядку заходів щодо виявлення осіб, предметів та документів, які розшукуються державами-членами Інтерполу; направлення до Генерального секретаріату та до держав-членів Інтерполу прохань та повідомлень національних правоохоронних органів про розшук осіб, предметів та документів, здійснення спостереження за особами, котрі підозрюються у злочинній діяльності, а також іншої інформації з метою запобігання та розкриття злочинів; формування банку даних про осіб, факти та документи на підставі інформації, отриманої в процесі міжнародного поліцейського співробітництва; сприяння (у межах власної компетенції) реалізації рішень і рекомендацій Генеральної асамблеї та Генерального секретаріату Інтерполу, підготовка аналітичних документів з проблем міжнародного співробітництва в галузі боротьби зі злочинністю тощо^{2:3}.

Таким чином, на сьогоднішній день Інтерпол є міжнародним центром обліку злочинів і осіб, які їх скоїли, головним координатором інтернаціонального розшуку злочинців, найбільш авторитетною організацією, що спеціалізується в галузі вироблення стратегії, тактики, методичних основ різних напрямів діяльності поліції, у тому числі й у сфері протидії транснаціональній корупції.

Значний вклад у забезпечення міжнародного поліцейського співробітництва в цій галузі вносять і регіональні міжнародні організації – Рада Європи, Організація американських держав, Ліга арабських країн, асоціація держав Південно-Східної Азії, Організація африканської єдності тощо.

Для України внаслідок її геополітичного положення та перспективи входження до ЄС найбільш цікавим є досвід, накопичений країнами Західноєвропейського регіону.

У вересні 1992 р. міністри внутрішніх справ і юстиції ЄС прийняли у Брюсселі рішення про створення Європолу – спеціального органу поліцейського співробітництва в масштабах

¹ *Documenti Fondamentali ONU* (1996), 486.

² (1996). *Interpol*, 5, 44-49.

³ Заброна, Д.Г. (2005). Взаємодія суб'єктів боротьби з корупцією (адміністративно-правовий аспект): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ.

Співтовариства зі штаб-квартирою у Страсбурзі (Франція). Європол призначений для організації і координації взаємодії національних поліцейських систем у боротьбі з тероризмом, нелегальним обігом наркотиків та зброї, “відмиванням” грошей, отриманих злочинним шляхом, а також контролю за зовнішніми кордонами ЄС. Був також ухвалений план боротьби проти акцій кримінальних угруповань у Західній Європі, для чого була створена спеціальна група “Антимафія”, до завдань якої входить аналіз діяльності злочинних груп на Старому континенті, розробка загальноєвропейської стратегії протидії їй, а також заходів щодо зміцнення поліцейської взаємодії. Представництвами Європолу в країнах є Національні бюро, які можуть перебувати й у складі вже діючих правоохоронних структур^{1,2}.

Безпосередньо у статуті Європолу не зазначається про поширення його мандату на транснаціональні корупційні злочини, однак цей мандат може бути розширений за умов одностайного ухвалення відповідного рішення країнами-членами ЄС.

Використання можливостей Європолу припустимо за умови, коли діяльністю організованих злочинних угруповань завдано шкоди інтересам мінімум двох країн-членів ЄС та існує нагальна необхідність координації дій національних органів кримінального переслідування. З іншого боку, персонал Європолу не має жодних повноважень брати безпосередньо участь у розшуку злочинців або речей чи проводити розслідування злочинів.

Серед структур, які мають відношення до організації взаємодії в галузі боротьби з корупцією, можна також відмітити групу держав по боротьбі з корупцією – “GRECO” та Комісії з питань запобігання корупції – GMC. Група GRECO створена з метою вдосконалення компетентності її членів у боротьбі з корупцією для застосування заходів через динамічний процес спільного оцінювання методів проведення та однакового впливу згідно з їхніми зобов'язаннями в цій сфері. Її основним завданням є створення ефективного механізму для спостереження за дотриманням керівних принципів та впровадження інших міжнародних документів, які прийматимуться для виконання Програми дій боротьби з корупцією³.

Основними завданнями Комісії з питань запобігання корупції щодо міжнародного співробітництва є надання сторонам-учасникам допомоги в проведенні слідчих і прелімінарних заходів з метою будь-якої форми конфіскації конкретних предметів власності, що становлять собою доходи або засоби, а також стосовно конфіскації доходів, які становлять вимогу заплатити суму грошей, еквівалентних вартості доходів⁴.

На рівні Співдружності Незалежних Держав діє Бюро з координації боротьби з організованою злочинністю та іншими небезпечними видами злочинів на території СНД. Згідно з положенням Бюро до його завдань входить: а) формування спеціалізованого банку даних на базі комп'ютерного центру Бюро і надання ініціативної інформації у відповідні міністерства внутрішніх справ; б) сприяння в здійсненні міждержавного розшуку учасників злочинних організацій, осіб, що скоїли особливо небезпечні злочини і переховуються від кримінального переслідування; забезпечення погоджених дій при проведенні оперативно-розшукових заходів і комплексних операцій, що торкаються інтересів декількох держав-учасниць Співдружності, підготовка рекомендацій щодо боротьби з транснаціональною злочинністю. Крім зазначеної інституції, відповідно з існуючими багатосторонніми угодами, до органів галузевого співробітництва СНД, створених для координації і взаємодії в галузі боротьби зі злочинністю, відносять Координаційну раду генеральних прокурорів, Раду міністрів внутрішніх справ, Раду керівників органів безпеки і спеціальних служб, Раду керівників митних служб, Раду командуючих Прикордонними військами⁵.

Крім цього, Україна, що входить до четвірки країн ГУУАМ, здійснює співробітництво з

¹ Заброта, Д.Г. (2005). Взаємодія суб'єктів боротьби з корупцією (адміністративно-правовий аспект): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ.

² Угода *Das Europäische Kriminalpolizeiamt – Europol* (2000). Wiesbaden.

³ Угода про створення групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO). Камлик, М.І. (упоряд.) (1999). *Міжнародні правові акти та законодавство окремих країн про корупцію*. Київ: Школяр.

⁴ Угода про створення групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO). Камлик, М.І. (упоряд.) (1999). *Міжнародні правові акти та законодавство окремих країн про корупцію*. Київ: Школяр.

⁵ *Концепція взаємодії держав-учасників Содружества Независимых Государств в борьбе с преступностью* 1999 (Совет глав государств Содружества Независимых Государств. Білоус, В.Т. (2002). Координація боротьби з економічною злочинністю: монографія. Ірпінь, Академія Державної податкової служби України.

Грузією, Азербайджаном та Молдовою у сфері боротьби з тероризмом, організованою злочинністю та іншими небезпечними видами злочинів на підставі відповідної угоди¹.

Міжнародну боротьбу з корупційними проявами необхідно будувати на загальних для всіх держав-учасниць принципах з метою її оптимізації. Треба зазначити, що майже всі основні міжнародні правові акти, що передбачають співробітництво в цій галузі, містять норми, які регламентують загальні засади такої діяльності.

Аналіз зазначених документів та деяких наукових публікацій, що ми зробили, дозволяє до специфічних принципів міжнародно-правової взаємодії віднести такі: добросовісне виконання зобов'язань у міжнародному праві; невтручання у внутрішні справи інших держав; повага прав людини та неухильне дотримання міжнародних стандартів щодо них; невідворотність покарання; захист прав своїх громадян за кордоном; укріплення довіри між органами, які беруть участь у взаємодії; рівноправність сторін.

Безпосередня міжнародна взаємодія в галузі боротьби з корупцією може здійснюватися в різних напрямках та в різних формах. Вона може бути неформальною чи формальною за своїм характером і двосторонньою чи багатосторонньою за своїми масштабами.

Вивчення національних та міжнародних правових актів, вітчизняних та зарубіжних науково-практичних публікацій дозволяє констатувати, що найбільш поширеними формами такої взаємодії є: а) здійснення спільних слідчих, оперативних, профілактичних та інших заходів; б) сприяння співробітникам компетентних органів однієї держави співробітникам компетентних органів іншої держави в припиненні, розкритті та розслідуванні корупційних злочинів, затриманні осіб, що підозрюються в їх скоєнні, шляхом надання іншій стороні транспортних засобів, криміналістичної техніки, засобів зв'язку, оргтехніки, необхідної аналітичної та оперативної інформації, організації роботи перекладачів, експертів, здійснення інших конкретних заходів; в) обмін інформацією та досвідом роботи компетентних органів щодо запобігання, припинення та розкриття корупційних злочинів, проведення спільних семінарів, навчань, зборів, консультацій та нарад; г) виконання запитів, що надходять від компетентних органів інших держав; д) забезпечення реалізації процедури екстрадиції та притягнення до кримінальної відповідальності громадян своєї держави за вчинення злочинів на території інших держав; е) проведення спільних наукових досліджень проблем боротьби з корупцією; є) співробітництво у сфері підготовки кадрів; ж) розвиток узгоджених форм та методів профілактики злочинів та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Звичайно, що наведений перелік форм взаємодії не є вичерпним. З розвитком міжнародного співробітництва держав він, природно, збільшується і поповнюється новими формами.

З метою вдосконалення міжнародного співробітництва України з іншими державами в галузі боротьби з корупцією, на наш погляд, необхідно: 1) створити єдине правове поле для боротьби з корупцією та легалізацією незаконно добутих коштів; 2) вивчити практику застосування законодавчих, правозастосовчих і громадських засобів впливу на стан корупції та досвіду боротьби з корупцією в різних країнах; 3) постійно здійснювати аналіз перспектив розвитку міжнародного і національного законодавства у сфері боротьби з корупцією, у тому числі з транснаціональною корупцією; 4) удосконалити системи обміну інформацією між спеціалізованими органами з боротьби з корупцією і судовими органами європейських країн; 5) залучати засоби масової інформації для підтримки міжнародної політики країн, спрямованої на знищення корупції в усіх її проявах; 6) розробити Концепцію взаємодії держав-учасниць ЄС, кандидатів до ЄС та третіх країн щодо боротьби з транснаціональною корупцією; 7) збільшити кількість представництв МВС України, СБУ, Генеральної прокуратури в державах – стратегічних партнерах України; 8) визначитися з порядком обміну оперативної інформації, у тому числі й такої, що має обмежений доступ; 9) передбачити у Кримінально-процесуальному Кодексі України порядок та розробити типові процедури проведення слідчих дій на території інших держав та узгодити їх з іншими учасниками міжнародної взаємодії; 10) визначитися з можливістю спрощення порядку перетинання кордонів держав-учасниць міжнародних угод учасниками кримінального судочинства, співробітниками компетентних органів у службових справах, а також переміщення через ці кордони речових доказів та інших предметів, пов'язаних з припиненням, розкриттям та розслідуванням злочинів, пов'язаних з корупцією; 11) збільшити кількість працівників правоохоронних органів

¹ *Постановление о соглашениях о сотрудничестве между Правительствами государств-участников ГУУАМ в сфере борьбы с терроризмом, организованной преступностью и иными опасными видами преступлений 2002* (Кабинет Министров Украины).

України, які відвідали інші держави для обміну досвідом боротьби з корупцією, навчання або стажування; 12) удосконалити навчальні програми та плани підготовки працівників правоохоронних органів з метою навчання фахівців формам, методам та прийомам міжнародної взаємодії в галузі боротьби з корупцією.

Висновок. Підсумовуючи вищевикладене, можна дійти висновку, що вдосконалення міжнародної взаємодії в галузі протидії корупції вимагає, щоб таке співробітництво було визнано одним із пріоритетних напрямів зовнішньополітичної діяльності нашої держави, систематичного інформування світового співтовариства про бажання України бути партнером такої взаємодії та активної безпосередньої участі в заходах, визначених відповідними угодами.

Треба також визнати, що прискорення темпів залучення України до міжнародного поліцейського співробітництва надасть нашій державі можливість підвищити ефективність боротьби з внутрішньою злочинністю і корупцією та справити вплив на формування правоохоронної політики деяких наших країн-партнерів шляхом її узгодження з українською. Це стосується, насамперед, тих держав (міждержавних утворень), які визнані Україною як пріоритетні стратегічні партнери в економічній та політичній сферах, – Російської Федерації, США та Європейського Союзу.

References

1. Arkusha, L.I. (2002). Osnovi metodiki vijavlennja i rozsliduvannja organizovanoi zlochinnoi dijial'nosti pri najavnosti korumpovanikh zv'jazkiv: *avto-ref. dis... kand. jurid. nauk: 12.00.09*. Kharkiv.
2. Bodnar, V.Je. (2014). Dejaki aspekti vzajemodii pidrozdiliv vnutrishn'oi bezpeki zi slidchimi pid chas vijavlennja ta rozsliduvannja zlochiniv u sferi sluzhbovoi dijial'nosti. *Operativno-rozshukova dijial'nist' organiv vnutrishnikh sprav: problemi teorii ta praktiki: materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. (Dnipropetrovs'k, 25-26 veres. 2014 r.)*. Dnipropetrovs'k: Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav, 34-37.
3. *Documenti Fondamentali ONU* (1996), 486.
4. (1996). *Interpol*, 5, 44-49.
5. *Koncepcija vzaimodejstvija gosudarstv-uchastnikov Sodruzhestva Nezavisimykh Gosudarstv v bor'be s prestupnost'ju 1999* (Sovet glav gosudarstv Sodruzhestva Nezavisimykh Gosudarstv. Bilous, V.T. (2002). *Koordinacija borot'bi z ekonomichnoju zlochinnistju: monografija*. Irpin', Akademija Derzhavnoi podatkovoi sluzhbi Ukraini.
6. *Koncepcija borot'bi iz korupcijeju* (1997). Kiiv: vidannja Centru pravovoi reformi ta zakonoproektnikh robit pri Ministerstvi justicii Ukraini.
7. Medvedev, JU.L. (2014). Nablizhennja prava Ukraini do prava Evropejs'kogo sojuzu: ponjatijno-kategorial'nij aparat ta sposobi uzgodzhennja. *Visnik Lugans'kogo derzhavnogo universitetu vnutrishnikh sprav imeni E.O. Didorenka*, 1, 52–59.
8. *Postanovlenie o soglashenii o sotrudnichestve mezhdju Pravitel'stvami gosudarstv-uchastnikov GUUAM v sfere bor'by s terrorizmom, organizovannoj prestupnost'ju i inymi opasnymi vidami prestuplenij 2002* (Kabinet Ministrov Ukrainy).
9. *Ugoda Das Europaische Kriminalpolizeiamt – Europol* (2000). Wiesbaden.
10. *Ugoda pro stvorenija grupi derzhav po borot'bi z korupcijeju (GRECO)*. Kamlik, M.I. (uporjad.) (1999). *Mizhnarodni pravovi akti ta zakonodavstvo okremikh krain pro korupciju*. Kiiv: Shkoljar.
11. Zabroda, D.G. (2005). Vzajemodija sub'ektiv borot'bi z korupcijeju (administrativno-pravovij aspekt): *dis. ... kand. jurid. nauk: 12.00.07*. Kiiv.